

Håndbok for foreldre med barn i grunnskolen

Foreldres og elevers rettigheter i skolesamfunnet og i skolesamarbeidet er nedfelt i en rekke bestemmelser i lov- og regelverket for skolen. De senere års skoleutvikling har ført så mye nytt med seg at det har vært ønskelig – og også nødvendig – å få laget en håndbok for foreldre.

Håndboken er delt inn i en generell del og en ordliste. Den generelle delen tar for seg de viktigste dokumentene i skoleverket samt samarbeidsorganene og deres funksjon. Ordlisten er en alfabetisk ordnet liste med forklaring på noen ord og begreper som brukes i skoleverket.

Foreldreutvalget for grunnskolen
August 2002

Foreldrene har hovedansvaret

Ifølge norsk lov er det foreldrene som har hovedansvaret for barnas utdanning. Skolen kan derfor forvente at foreldrene følger opp barna og legger forholdene til rette for at hvert enkelt barn skal kunne bruke sine forutsetninger på best mulig måte. Skolen på sin side har informasjonsplikt overfor hjemmene. Denne plikten gjelder også foreldrene. Det er viktig for skolen å kjenne til forhold som har betydning for elevenes skolegang.

Opplæringslova gir hovedgrunnlaget for foreldrenes deltagelse i skolesamfunnet. Den tar også for seg hvilke rettigheter og plikter foreldre har i forhold til skolen. Formålsparagrafen – § 1-2 – sier: ”Grunnskolen skal i samarbeid og forståing med heimen hjelpe til med å gje elevane ei kristen og moralsk oppseding, utvikle evnene og føresetnadene deira, åndeleg og kroppsleg, og gje dei god allmennkunnskap slik at dei kan bli gagnlege og sjølvstendige menneske i heim og samfunn. (...) Det skal leggjast vekt på å skape gode samarbeidsformer mellom lærarar og elevar, mellom lærlingar og bedrifter, mellom skole og heim, og mellom skole og arbeidsliv. Alle som er knytte til skolen eller lærebedriftene, skal arbeide for å hindre at elevar og lærlingar kjem til skade eller blir utsette for krenkjane ord eller handlingar.”

Foreldrene bestemmer over barnets personlige forhold. Fra barnet er fylt 12 år skal dets mening ”høres før det tas beslutning i spørsmål som gjelder hans person” (Barneloven § 31). Fra barnet er 15 år, har det råderett over selvtjente penger, og har også rett til å melde seg inn og ut av foreninger. Foreldrene har hovedansvaret for barnas oppdragelse, opplæring og deres fysiske og psykiske velferd (Barneloven § 30).

Formelle rammer for opplæringen og samarbeidet mellom hjem og skole

For at vi foreldre skal kunne delta som likeverdige samarbeidsparter i skolesamfunnet, bør vi kjenne lovene, reglene og bestemmelsene som gjelder for skoleverket. De viktigste er:

- Læreplanverket for den 10-årige grunnskolen (L 97)
- Opplæringslova
- Forskrift til opplæringslova

Læreplanen - L97

L97 er planen skolen skal følge i opplæringen og et dokument alle foreldre med barn i grunnskolen bør kjenne til.

Læreplanverket består av tre deler – en generell del, en del om prinsipper og retningslinjer for opplæringen og en fagplandel. Den generelle delen beskriver overordnede målsettinger for opplæringen. Her omtales foreldrenes rolle i skolens virksomhet slik: ”Foreldrene har primæransvaret for oppfostringen av sine barn. Det kan ikke overlates til skolen, men bør utøves også i samarbeid mellom skole og hjem. For læringsmiljøet favner også foreldrene.”

Prinsipper og retningslinjer for opplæringen danner broen mellom generell del og fagplandelen. Her omtales bl.a. lærings- og oppvekstmiljø, fag- og timefordeling, arbeidsmåter og hvordan læreplanene er bygd opp. Her omtales også de tre hovedtrinnene – småskoletrinnet (1.–4. klasse), mellomtrinnet (5.–6. klasse) og ungdomstrinnet (8.–10. klasse). Læreplaner for fag tar for seg fagets plass i skolen, struktur, arbeidsmåter, mål og hovedmomenter.

L97 om hjem-skole-samarbeid

På sidene 60–62 i L97 beskrives grunnlaget for samarbeid mellom hjem og skole inngående. Det er viktig å merke seg at L 97 er en forskrift. Planen er dermed bindende for skolen, og foreldre kan lettere følge med og forsikre seg om at barna får opplæringen de har krav på.

Læreplanguide for foreldre

I forbindelse med Reform 97 utarbeidet Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG) sammen med UFD Læreplanguide for foreldre, en kortfattet innføring i læreplanverket. Den er sendt til alle grunnskoler, og alle foreldre som blir berørt av reformen, skal ha fått et eksemplar.

Opplæringslova

Opplæringslova har bestemmelser for det meste av skolens virksomhet. Formålsparagrafen (§ 1-2) er selve fundamentet for skolens arbeid. I den ligger verdigrunnlaget for det norske skolesystemet. Loven bestemmer blant annet at alle foreldre med barn i grunnskolen er medlemmer av foreldrerådet (§ 11-4). Samarbeidsutvalget og foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU) er begge lovbestemte organ (§ § 11-1 og 11-2).

Opplæringslova er en såkalt fullmaktslov. Det vil si at loven gir hovedregler og overlater til regjeringen ved fagdepartementet å gi instruksjer og utfyllende og detaljerte regler gjennom forskrifter til loven og ved rundskriv.

Stortingsmelding nr. 14 (1997-98) - Om foreldremedverknad i grunnskolen

Dette er det nyeste og mest aktuelle offentlige dokumentet om hjem-skole-samarbeid, vedtatt av Stortinget i mars 1998. Hovedkonklusjonene er:

- Foreldrene har ansvaret for at barna deres får en forsvarlig oppdragelse og utdanning. De har derfor rett til å være med å påvirke det som skjer i skolen, både faglig og sosialt.
- En god dialog mellom hjem og skole skaper et positivt og trygt klasse- og skolemiljø og hindrer utvikling av vold og mobbing.
- Samarbeid mellom hjem og skole skal utvikles gjennom dialog basert på gjensidig respekt og tillit. Kvaliteten på samarbeidet er i mange tilfelle avhengig av rektors holdning til foreldrene.
- Det pedagogiske ansvaret for opplæringen skal ligge hos rektor og lærerne.
- Samarbeid mellom hjem og skole skal inngå i kommunenes planer for kompetanseutvikling.

Videre sier meldingen at det er særlig viktig å utvikle et godt samarbeid mellom hjemmet og den enkelte skole. Samarbeidet bør omfatte både innholdet i skolen, undervisningen og det faglige og sosiale miljøet. Samarbeid på skolenivå, kommunenivå og nasjonalt nivå kan gi viktige rammevilkår, være motiverende og støttende i dette arbeidet.

Ved siden av læreren og rektor, legger meldingen ansvaret for å ta initiativ til og utvikle samhandlingen mellom hjem og skole på flere nivåer:

- Nasjonalt på Stortinget og regjeringen i utformingen av den nasjonale politikken, og på UFD gjennom de overordnede rammevilkårene som blir gitt. FUG er et viktig rådgivende organ for departementet og har et selvstendig ansvar for å stimulerer dialogen mellom hjem og skole.
- Regionalt på de statlige utdanningskontorene i deres rettlledning og oppfølging av kommunene.
- På kommunen gjennom de konkrete rammene, retningslinjene, rettlledningene og ressursene som blir gitt til skolen.
- Skolene, særlig på rektor og klassestyreren.

Informasjon i skoleverket - tidsskrifter og blader

Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG) utgir informasjonsbladet "Foreldrekontakten" med informasjon om aktuelle skolesaker og ideer til FAU-virksomhet. Det sendes til alle skoler og skal deles ut til alle klassekontakter, klassestyrere, leder i samarbeidsutvalget, til FAU og til skolens rektor.

Det gis også ut en del pedagogiske fagtidsskrifter, og lærerorganisasjonene har egne medlemsblader. Utdanningsforbundet utgir "Utdanning" og Skolenes Landsforbund utgir "I skolen". PEDLEX, Norsk Skoleinformasjon, utgir "Hjem og skole". Læringscenteret utgir "MIMIR". Det sendes bl.a. til alle skoler.

FUG har en rekke publikasjoner som vil være nyttig lesing for både foreldre og lærere. Vi viser til bestillingsliste i "Foreldrekontakten" eller her på nettet.

Hvordan styres skolen?

Stortinget

Stortinget vedtar lover og gir fullmakt til de utøvende organene. Gjennom den årlige budsjettbehandlingen fastsetter Stortinget, etter forslag fra UFD, også økonomiske rammer for statens tilskudd til drift av grunnskolen.

Regjeringen

Regjeringen ved UFD gir utfyllende bestemmelser til loven og fastsetter læreplaner. Departementet er øverste klageinstans for avgjørelser tatt i lavere instanser. Avgjørelsesmyndigheten er delegert fra departementet til fylkesmannen i hvert fylke.

Fylkesmannen – utdanningsavdelingen

Utdanningsavdelingen hos Fylkesmannen representerer staten i utdanningsspørsmål i fylkene. Mange saker avgjøres her, og Fylkesmannen er også godkjenningssinstans for en lang rekke saker. Skoleutvikling, kursvirksomhet og tilsyn er viktige arbeidsoppgaver. Ved klage på enkeltvedtak etter opplæringsloven er Fylkesmannen endelig klageinstans. Fylkesmannen har også det statlige regionale forvaltningsansvaret for videregående skoler og høgskolene.

Kommunen

Kommunen har ansvaret for at skolen blir styrt i samsvar med gjeldende lover, forskrifter og læreplan. Det er vanlig å opprette et politisk sammensatt hovedutvalg. Kommunen skal ha skolefaglig kompetanse i administrasjonen. Skoleetatens daglige leder er rektors nærmeste overordnede.

Andre instanser

Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG) oppnevnes av Kongen i statsråd. FUG er et rådgivende organ for departementet i saker som vedkommer samarbeidet mellom hjem og skole. Utvalget skal arbeide for å styrke foreldrenes deltagelse og innflytelse på skole- og kommunenivå.

Samisk utdanningsråd (SUR) er oppnevnt av UFD som rådgivende organ for skolesaker som gjelder den samisktalende befolkningen.

Hvem gjør hva i skolen?

Rektor

Rektor er faglig, pedagogisk og administrativ leder med hovedansvar for å lede skolen i samsvar med gjeldende regel- og avtaleverk, læreplaner, instruksjoner og kommunale vedtak. Rektor er også leder for SFO. Han/hun har ansvar for at det skapes et godt læringsmiljø i skolen, at det legges til rette for pedagogisk utviklingsarbeid og for å fremme trivsel og samarbeid mellom alle som er knyttet til skolen. Rektor er også arbeidsgivers (kommunens) representant overfor personalet og en av kommunens representanter i samarbeidsutvalget. Det er rektors ansvar at hjem-skole-samarbeidet kommer i stand. Rektors rolle omtales i Opplæringslova §§ 9-1 og 10-2.

Undervisningsinspektør

Undervisningsinspektøren er rektors stedfortreder. Rektor og undervisningsinspektør fordeler arbeidsoppgavene mellom seg.

Rådgiver/sosiallærer

Den sosialpedagogiske tjenesten skal hjelpe elevene med å finne seg til rette og gi oppfølging og hjelp ved faglige, personlige og sosiale vanskeligheter. Den skal også gi orientering om videregående opplæring og yrker. Foreldre og ev. offentlige instanser bør tas med i samarbeid om dette.

Pedagogisk personale

Lærere og spesialpedagoger. Hver klasse har en klassestyrer som har et spesielt ansvar for det totale læringsmiljøet i klassen, og for å holde kontakt med hjemmene og etablere gode samarbeidsrutiner på individ- og klassenivå.

Andre tilsatte

Til gruppen ”andre tilsatte” hører vaktmester, kontor- og rengjøringspersonell, skoleassistenter, leder for SFO, helsesøstre og andre.

Skolefritidsordningen (SFO)

Skolefritidsordning er et frivillig tilbud om tilsyn og omsorg for småskolebarna (1.–4. kl) før og etter skoletiden. Personalet består gjerne av en leder og assistenter. SFO er hjemlet i lov og forskrift. Opptakskriteriene varierer lokalt.

Elevråd

Alle skoler med klassetrinn 5–7 og 8–10 skal ha et elevråd med representant for hver klasse. To representanter herfra møter i skolens samarbeidsutvalg (SU). Elevrådet skal fremme elevenes fellesinteresser med særlig tanke på lærings- og skolemiljø. En av lærerne skal bistå elevrådet (elevrådskontakt).

Foreldreråd

Alle foreldre med barn på skolen er medlemmer av skolens foreldreråd. Se nærmere omtale.

Samarbeidsutvalg

Det skal være et samarbeidsutvalg ved hver grunnskole. Se nærmere omtale.

Foreldrenes plass i skolens organer

Foreldrenes medvirkning i skolesamfunnet gjelder først og fremst ved hver enkelt skole (Opplæringslova kap 11). Foreldrene har følgende formelle representasjon ved den enkelte skole:

- Foreldrerådet/foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU)
- Klassekontaktene
- Representanter i Samarbeidsutvalget (SU)

Foreldrerådet og foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU)

§ 11-4 i Opplæringslova bestemmer at alle foreldre er medlemmer av skolens foreldreråd. Foreldrerådet har bl.a. disse oppgavene:

- ”skape godt samhold mellom heimen og skolen”
- ”leggje til rette for trivsel og positiv utvikling hjå elevane”
- ”skape kontakt mellom skolen og lokalsamfunnet”

Det er vanlig at det holdes minst ett møte i foreldrerådet hvert år. Foreldrerådet velger medlemmer til foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU). FAU velger to representanter til skolens samarbeidsutvalg (SU). Den ene av disse skal være FAU-lederen. Se egen artikkel om FAU for mer detaljert informasjon.

Klassekontaktene

Foreldrene til elevene i hver klasse bør velge en kvinnelig og en mannlig klassekontakt. Dette er kanskje de viktigste foreldrerepresentantene i skolen. De arbeider på klasseplanet, og det er der grunnlaget for hjem-skole-samarbeidet blir skapt. Klassekontaktene skal være kontaktleddet mellom foreldrene i klassen og FAU. De skal samarbeide med lærerne – spesielt med klassestyreren – og elevene.

Se egen artikkel – ”ABC for klassekontakter” – for mer detaljert informasjon om arbeidsmåter og oppgaver.

Samarbeidsutvalget (SU)

Ved hver skole skal det være et samarbeidsutvalg med to representanter for undervisningspersonalet, en representant for andre tilsatte, to elevrepresentanter, to representanter for foreldrerådet og to representanter for kommunen hvorav rektor er den ene. Samarbeidsutvalget har rett til å uttale seg i alle saker som gjelder skolen. Elevene skal ikke være tilstede hvis utvalget behandler saker som er underlagt taushetsplikt (Opplæringslova § 11-1).

Se egen artikkel om SU for mer detaljert informasjon om arbeidsmåter, oppgaver og mandat.

Driftsstyre

Ifølge kommunelovens § 11 kan kommunen oppnevne et annet styre for skolen enn samarbeidsutvalget. Et slikt styre skal ha minst to foreldrerepresentanter. SU kan også fungere som et styre. Ingen gruppe kan ha flertall alene. Et slikt styre kalles ofte driftsstyre (Opplæringslova § 11-1).

Ressurser i skoleverket

Skolen er til for elevene. De voksne – foreldre, lærere og andre tilsatte – skal arbeide for at hele læringsmiljøet skal bli det beste. Lokalsamfunnet og den kommunale administrasjonen er også viktige ressurser.

For at en skole skal fungere, er den i tillegg avhengig av ytre forutsetninger som bygninger, inventar, lærebøker og andre læremidler o.l. Det er kommunens ansvar at disse ressursene skaffes til veie og blir vedlikeholdt.

Rammetimetallet

Rammetimetallet (lærertimer) er den vanligste betegnelsen på det samlede antallet timer en skole har til disposisjon, både til vanlig klasseundervisning og til gruppedeling, sosialpedagogiske tiltak m.m. Det er en kommunal oppgave å fastsette størrelsen på denne ressursen, men staten har fastsatt et minste årstimetall for hvert trinn. I tillegg til rammetimetallet bevilger kommunen ressurser til spesialundervisning etter søknad (jf. Opplæringslova § 5).

Statsstøtte

Kommunene får statsstøtte til drift av grunnskolen i form av sektortilskudd. Dette betyr at de står ganske fritt til å disponere midlene. Tilskuddet er i prinsippet ikke "øremerket" til bestemte formål, men gis som et samlet beløp som kommunen disponerer. I tillegg gis bl.a. tilskudd til opplæring av minoritetspråklige elever og til skolefritidsordninger.

Spesialundervisning

Spesialundervisning (Opplæringslova kap 5) er særskilt tilrettelagt undervisning for en enkelt elev. Barn og unge som trenger spesialundervisning er en uensartet gruppe med svært ulike og ofte sammensatte vansker og behov. Innholdet i opplæringen skal ha en klar målsetting i forhold til den enkelte eleven. For noen kan teoretiske fag byttes ut med trening i å mestre dagliglivet, andre trenger spesiell støtte i f.eks. norsk eller matematikk. Det kan også være behov for tilrettelegging av det fysiske miljøet.

Kommunen har ansvar for at alle elever får et likeverdig skoletilbud og at det gis nødvendige ressurser til spesiell hjelp – f.eks. til spesiallærer, trenings- og stimulerings tiltak, faglig veiledning til lærer og foreldre. Tilbudet om spesialundervisning skal utformes i samarbeid med eleven og foreldrene, og det kreves samtykke av disse før vedtak om å sette i gang spesialundervisning blir gjort. Det skal også utarbeides individuelle opplæringsplaner.

Rett til spesialundervisning

"Elevar som ikkje har, eller som ikkje kan få tilfredsstillande utbytte av det ordinære opplæringstilbodet, har rett til spesialundervisning. I vurderinga av kva for opplæringstilbod som skal givast, skal det særleg leggast vekt på utviklingsutsiktene til eleven." (§ 5-1 i Opplæringslova). Behovet for spesialundervisning vurderes etter samtykke fra eleven/foreldrene.

Du finner mer detaljert informasjon i artikkelen "Barn med spesielle behov" på disse sidene.

Foreldres og elevers rettigheter

Elevenes og foreldrenes formelle rettigheter og plikter i grunnskolen er hovedsakelig sikret gjennom opplæringslova med forskrifter og læreplanverket (L 97). Det er også en rekke andre lover og forskrifter som sikrer elevenes og foreldrenes rettigheter i forhold til barnas opplæring, f. eks.:

- Barneloven (1981)
- Barnevernloven (1992)
- Kommunehelsetjenesteloven (1982)
- Arbeidsmiljøloven (1977)
- Personregisterloven (1978)
- Forvaltningsloven (1967)
- Offentlighetsloven (1970)
- Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. (1995)
- Datatilsynets konsesjon for grunnskolen (1992)

Hovedkategorier

Elevenes og foreldrenes formelle rettigheter i grunnskolen kan deles inn i en rekke ulike typer rettigheter. Det er ofte vanlig å gruppere rettighetene inn i følgende hovedkategorier:

- Rett til allmenne tjenester. Dette er tjenester alle brukere har automatisk rett til å motta.
- Rett til tjenester etter søknad/behov. Dette er tjenester eleven har rett til under spesielle forutsetninger. Eleven eller foreldrene må ofte sende søknad og be om å få sin sak vurdert. Skolemyndighetene avgjør om forutsetningene er til stede for at eleven har rett til tjenesten. Eleven/foreldrene kan klage på vedtaket som blir gjort i saken.
- Rett til å gi sitt samtykke eller stille veto. I en del saker har foreldre rett til å samtykke til eller sette seg imot tiltak. Det betyr at skolemyndighetene ikke suverent kan bestemme, men må ta hensyn til foreldrenes syn.
- Rett til å velge. I en del saker kan elever og foreldre velge/bestemme selv.
- Rett til å uttale seg og medvirke. I enkelte saker har elever og foreldre rett til å uttale seg før det gjøres vedtak i en sak. Medvirkning er også sikret gjennom bestemmelser om organ for brukermedvirkning.
- Rett til informasjon og innsyn. Informasjon er en rettighet for både elever og foreldre. Begrenset av reglene om taushetsplikt og § 19 i forvaltningsloven, har foreldre rett til informasjon om sitt eget barn, om klassen og om skolen. Man har krav på informasjon, og dersom man mener at man ikke får god nok informasjon, går det an å klage.
- Rett til å klage. Elever og foreldre har etter forvaltningsloven rett til å klage på alle enkeltvedtak, på karakterer og på tjenestetilbud som ikke går inn under betegnelsen enkeltvedtak. Fylligere omtale nedenfor.

Informasjon fra skolen

Foreldre har rett til å få informasjon om hvordan det går med barna på skolen. Minst to ganger i året skal foreldrene få en vurdering fra klassestyreren, og så langt som mulig skal samtale benyttes (konferansetime). Elever som har fylt 12 år har rett til å være med på slike samtaler. Også før fylte 12 år bør eleven være med. Informasjonen kan gis skriftlig når forholdene gjør det vanskelig å få annen kontakt med foreldrene, eller når skolen og/eller hjemmet finner det formålstjenlig. Skolen kan ikke velge bare å gi skriftlig informasjon.

Foreldre kan også kontakte skolen ellers for å få informasjon om hvordan det går med barnet på skolen.

Skyss

Elever i skolepliktig alder har rett til fri skyss til og fra skolen når skoleveien er minst 4 km og/eller så utrygg at det ville være urimelig å la barna gå til skolen. For elever i første klasse er grensen 2 km.

Opplysninger om enkeltelever

Foreldrene har rett til å se opplysningene skolen har registrert og oppbevarer om deres barn. I forbindelse med en av de to årlige samtalene klassestyrer skal ha med foreldrene, skal de ha anledning til å gå gjennom elevmappen. Også elevene selv har rett til å se disse opplysningene fra 1. klasse av.

Vurdering i skolen

Det skal legges vekt på å gi god tilbakemelding og rettleiding fra skolens side med sikte på å fremme læring og utvikling. Elever og foreldre skal også medvirke til dette (Forskrift til opplæringslova kap 3). På barnetrinnet har eleven rett til uformell vurdering (karakterer skal ikke brukes). Det er fastsatt i L 97 (s. 79) hvordan vurderingen skal foregå.

Vurdering med karakter er obligatorisk på ungdomstrinnet. I tilvalgsfag avgjør eleven og foreldrene om karakterer skal benyttes. Elever med lærevansker kan fritas for vurdering med karakter i ett eller flere obligatoriske fag. Det er en egen klageordning for karakterer som skal stå på avgangsvitnemålet.

Klage over vedtak

Foreldrene har rett til å bli orientert om at det er anledning til å klage, klagefrist og framgangsmåte. De skal også få melding om avgjørelsen som er tatt. I saker der skolen/kommunen gjør vedtak om en enkeltelev, skal foreldrene få melding om saksbehandlingen og ha anledning til å se saksdokumentene.

Dersom skolen har avgjort saken, er kommunen første klageinstans. Kommunen kan velge å sende klagen direkte til statens utdanningskontor. Der kommunen har avgjort saken, har statens utdanningskontor fått delegert avgjørelsesmyndighet fra departementet, og er klageinstans. Avgjørelser etter opplæringslova i saker som angår enkeltelever, anses som enkeltvedtak. En del avgjørelser er også å regne som enkeltvedtak etter forvaltningsloven.

Skolebasert vurdering

Skolen skal jevnlig vurdere i hvilken grad organisering og gjennomføring av opplæringen medvirker til å nå målene som er fastsatt i læreplanverket (Forskrift til Opplæringslova, § 2-1). Den skolebaserte vurderingen er en viktig del av utviklingsarbeidet ved skolen. Vurderingen vil bidra til at foreldrene får en oversikt over kvaliteten på skoletilbudet. Både elever, foreldre og skolens ansatte kan ta initiativ til vurderingsarbeid, og alle bør være parter i arbeidet.

Elevvurdering

Hovedformålet med elevvurdering er å fremme læring og utvikling. Gjennom vurdering og rettleiding får elever, foreldre og lærere tilbakemelding om framgang, arbeidsprosesser og resultat. Elevene skal være aktive deltakere i vurderingen og øve opp evnen til å ta medansvar

for og vurdere eget arbeid. Det er to betegnelser for elevvurdering i grunnskolen: Vurdering med karakter (ungdomstrinnet) og vurdering uten karakter (grunnskolen).

Irettesettelse

Dersom en elev på grunn av disiplinære forhold blir snakket til rette flere ganger, skal foreldrene ha melding. Ved alvorlige tilfeller av brudd på skolens reglement kan en elev bortvises fra undervisningen for inntil 3 dager. Ordensreglene må i så fall inneholde bestemmelser om adgang til å benytte bortvisning som straffereaksjon. Før bortvisning iverksettes, skal foreldrene være orientert og ha hatt anledning til å komme med sitt syn.

Eleven skal alltid ha anledning til å gjøre rede for sitt syn dersom skolen ser seg nødt til å iverksette disiplinære tiltak. Foreldre og elever skal gjennom ordensreglene bli orientert om hvilke disiplinære tiltak skolen kan bruke.

Hvem skal vi henvende oss til?

For mer informasjon om foreldrenes og elevenes rettigheter i skolen, kan du henvende deg til klassestyrer eller rektor ved skolen. Du kan også henvende deg til det kontoret i kommunen som har ansvaret for grunnskolen.

Du som forelder kan kontakte pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) i kommunen dersom du mener at du og ditt barn trenger hjelp. Det er du som avgjør om det skal foretas sakkyndig vurdering, og det er du som skal samtykke i at det eventuelt skal settes i gang spesialundervisning.

Statens utdanningskontor (SU) er representant for den sentrale skoleforvaltningen (staten) og fører tilsyn bl.a. med alle grunnskoler i fylket. SU har også ansvaret for veiledning i saker om hjem-skole-samarbeid og kan kontaktes om alle spørsmål og saker som gjelder dette. I mange fylker tilbyr SU kurs for foreldre og lærere om hjem-skole-samarbeidet.

Du kan også henvende deg til FUG.

FUG -- et sentralt foreldreorgan

Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG) oppnevnes av Kongen i statsråd for perioder på fire år og arbeider for å fremme et godt samarbeid mellom hjem og skole. Gjennom ulik informasjonsvirksomhet skal FUG stimulere til økt foreldreengasjement i skole spørsmål.

FUG har videre en rådgivende funksjon overfor foreldre og skoleverk, og kan også selv ta initiativ til å fremme saker.

FUG består av leder, nestleder og 5 medlemmer samt 2 varamedlemmer. Medlemmene er foreldre med barn i grunnskolen, kommer fra ulike kanter av landet og er spesielt opptatt av skolespørsmål. FUG har et eget sekretariat med 7 tilsatte.

FUG har engasjert seg sterkt i foreldres mulighet til å organisere seg på kommunalt nivå. Det er bl.a. utarbeidet retningslinjer for foreldreutvalg på kommunenivå.

En vesentlig del av FUGs virksomhet er informasjon. Utvalgsmedlemmer holder kurs for foreldre og lærere, en virksomhet som også er delegert til statens utdanningskontor i de enkelte fylker. Videre har utvalget utarbeidet en rekke informasjonshefter. En fullstendig oversikt over ligger på www.fug.no.

Foreldrekontakten

Foreldrekontakten er et informasjonsblad som deles ut til klassekontaktene og klassestyrerne ved alle grunnskoler og til andre instanser i skoleverket.

Grunnskolens uke

FUG står, sammen med UFD, bak Grunnskolens uke, som arrangeres hvert år i november (uke 45) over hele landet. Formålet med Grunnskolens uke har siden starten i 1987 vært å gi foreldrene og lokalsamfunnet kunnskap om skolen og å stimulere til samarbeid mellom hjem, skole og nærmiljø.